

NÁZEV ŠKOLY: GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE,
Svojsíkova 1, příspěvková organizace

ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.5.00/34.1082

NÁZEV MATERIÁLU: VY_32_INOVACE_6B_09_Lékařství

TÉMA SADY: Antické reálie

ROČNÍK: 3. a 4. ročník, oktáva

DATUM VZNIKU: leden 2014

AUTOR: Vladimíra Hávová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

Materiál je určen pro výklad antických reálií v samostatném semináři nebo jako součásti výuky latiny.

Studenti získají informace o léčení v Řecku a v Římě.

Výklad navíc rozšiřuje i studentovu latinskou slovní zásobu (latinské termíny jsou zvýrazněny barevně). V závěru prezentace jsou uvedena latinsky psaná živá slova, citáty či slavné výroky týkající se tématu.

Prezentace s výkladem zabere jednu vyučovací hodinu.

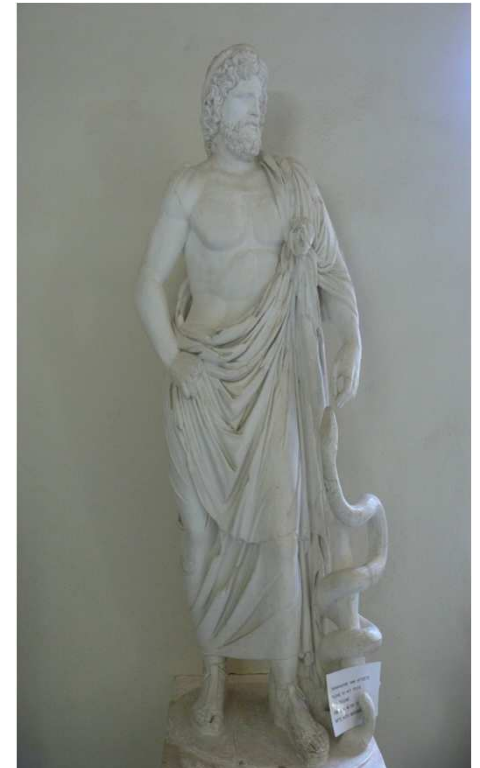
Studenti propojí nové informace se znalostmi z literatury, historie, zeměpisu.

Lékařství

V Řecku byl velmi rozšířen kult boha lékařství Aeskulapa (Asklepia), syna boha Apollona a fókidské princezny Korónidy.

Aeskulap sídlil v Epidauru, kam se zdaleka ubírali nemocní, aby je zde ve spánku oslovil sám bůh a poradil jim, jak se léčit.

Aeskulapův atribut – hůl obtočená hadem – je dodnes znakem lékařů.

Lékařství

V Epidauru stál **Asklepeion**, nejvýznamnější kultovní léčebna antiky. Asklepeion měl několik částí:

Katagogeion

Gymnasion a palaistra

Asklepiův chrám

Abaton

Tholos

Lékařství

Katagogeion – velký poutní dům, 160 místností sloužilo k ubytování

Gymnasion a palaistra – hřiště a tělocvična

Asklepiův chrám - v dórském stylu, 375 př. K.

Abaton – část chrámu s ložnicí, kam se nemocní ukládali ke spánku a čekali, že je ve snu navštíví sám Aeskulap

Tholos – mramorová kruhová stavba s bludištěm v podzemí, zde se buď chovali posvátní hadi nebo zde byly nádrže s léčebnou vodou

Lékařství

V Římě nemělo lékařství zdaleka takovou tradici jako v Řecku.

Římané dlouho spoléhali pouze na bylinky a zaříkávání.

Lékaři a s nimi i šarlatáni byli odkázáni pouze na odměnu od svých pacientů, takže stáli na stejné úrovni jako řemeslníci. Stát nekontroloval ani vzdělání lékařů. Léčení stálo na důvěře pacienta v lékaře.

Lékařství

Lékařské povolání nebylo v Římě dlouho dostatečně ceněno. Změna nastala v 1. st. př. K., kdy do Říma přišel řecký lékař Asklepiados.

Asklepiados rozšířil dosavadní léčebné metody o vodoléčbu, masáže a dietu a zvýšil úroveň lékařství v Římě.

O lékařské metody se začala více zajímat veřejnost, dokonce i spisovatelé a básníci (např. G. Plinius Secundus, P. Ovidius Naso).

Lékařství

Gaius Plinius Secundus – Naturalis historia

(z 24. knihy)

...Sama příroda pro nás připravila léky bez výloh již v naší potravě. Ale lidská vychytralost a různé zištné vynálezy vymyslily tyhle mastičkárny, kde se každému za peníze zaručuje život. ... Dnes se na vřidek vozí lék až od rudého moře, i když by stačilo i tomu nejchudšímu držet střídmejší dietu. A kdyby si každý utrhl na své zahrádce bylinku anebo si našel kousek proutku, bylo by amen s celou touto „medicínou“. ...

Plinius kritizuje přehnanou lékařskou péči, vychytralost mastičkářů i různé lékařské pověry.

Lékařství

Publius Ovidius Naso – Methamorphoses

(15, 622-744)

...Neboj se Římane, přijdu, však v podobě nové se zjevím.
Pohleď na hada, který se obtáčí kolem mé berly:
hleď si vštípit v paměť, jak vypadá, abys ho poznal!
Změním se v tohoto hada, však jevit budu se větší,
takový, jaký má být tvor nebeský, změní-li tvářnost.

Ovidius líčí, jak se Římané v době moru obrátili na delfskou věštírnu s prosbou o radu. Apollon je odkázal na syna Aeskulapa sídlícího v Epidauru. Římané tam vypravili poselstvo, bůh je vyslyšel a v hadí podobě se nechal převézt do Říma.

Lékařství

Chrám boha Aeskulapa
stál na ostrově řeky
Tibery za městskými
branami.

Lékařství

Medicus curat, natura sanat.

Lékař léčí, příroda uzdravuje.

Mortui vivos docent.

Mrtví učí živé (nápís na pitevně).

Concocta medicari oportet.

Je třeba, aby lékař dohlížel na vařené pokrmy.
(Hippokrates)

Errores medicorum terra tegit.

Omyly lékařů kryje zem.

Lékařství

Praesente medico nihil nocet.

V přítomnosti lékaře nic neškodí.

Modicus cibi – medicus sibi.

Kdo je střídavý v jídle, je sám sobě lékařem.

Aer natalis – medicina universalis.

Vzduch rodného kraje je nejúčinnější lék.

Sero medicina paratur, cum mala per longas
convaluere moras.

Je pozdě lék chystat, když zlá nemoc průtahem
nabyla síly.

Lékařství

Optimum medicamentum quies est.

Nejlepším lékem je klid.

Si tibi deficient medici, medici tibi fiant haec tria:
mens laeta, requies, moderata diaeta.

Nemáš-li lékaře, tato trojice tě vyléčí: veselá
mysl, klid, střídavá strava.

Lékařství

Zdroje:

ČERMÁK, J., ČERMÁKOVÁ, K. *Slovník latinských citátů*. 1. vyd. Praha : Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1372-9.

KUBELKA, V. *Římské reálie a literatura*. Uherské Hradiště : vl. nákladem, 1898.

MOUCHOVÁ, B., KUŽÁKOVÁ, E., MAREK, V. *Disco latine II*. 1. vyd. Praha : Scientia, 1996. ISBN 80-7183-026-7.

ZAMAROVSKÝ, V. *Dějiny psané Římem*. 3. vyd. Bratislava : Perfekt, 2005. ISBN 80-8046-297-6.

Lékařství

Obrázky:

Fotografie z vlastního archivu (obr. 1)

AUTOR NEUVEDEN. *sciencemuseum.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://www.sciencemuseum.org.uk/images/i023/10284986.aspx>

Fotografie z vlastního archivu (obr. 3)